

Raadsmemo Euregioraadsreis 2022

Op 22 en 23 vond voor het eerst sinds 2024 weer een Euregioraadsreis plaats. Deze reis zou eigenlijk in 2021 in het kader van het 50-jarig jubileum van de Euregio Rijn-Waal plaatsvinden, maar kon toen helaas wegens corona geen doorgang vinden. Dit jaar ging de reis gelukkig met 57 deelnemers wel door.

Donderdag 22 september – Brussel

De eerste dag stond in het teken van een bezoek aan de Europese hoofdstad Brussel. Helaas kon door de onderweg opgelopen vertraging het bezoek aan de bezoekertribune van de plenaire vergaderzaal niet plaatsvinden. Na een lunch in het Europees Parlement stond een bezoek aan de Europese Commissie op het programma.

Groepsfoto voor Berlaymont, het hoofdgebouw van de Europese Commissie

Bij de **Europese Commissie** gingen de raadsleden in gesprek met **Beate Grajnert van de DG Regio** en **Herald Ruijters, hoofd van de DG Move** over de mogelijkheden die de EU biedt voor initiatieven in de grensregio.

Beate Grajnert is namens de **DG Regio** de desk officer voor het programma **Interreg Deutschland-Nederland**. Zij sprak over “de prioriteiten van de Europese Commissie voor de grensoverschrijdende samenwerking, in het bijzonder in het Interreg-programma Deutschland-Nederland en activiteiten van de Commissie en de DG Regio op het gebied van samenwerking”.

Mevrouw Grajnert stelt het beleid van de DG Regio met betrekking tot de grensoverschrijdende samenwerking voor. Zij geeft aan, dat het totale budget voor alle programma's op het gebied van Europese territoriale samenwerking ruim 330 miljard euro bedraagt. Voor de Interreg A programma's voor de directe grensoverschrijdende samenwerking tussen buurregio's is 8 miljard gereserveerd. Voor het Interreg A programma Deutschland-Nederland is tot 2027 ruim 225 miljoen euro beschikbaar.

In deze nieuwe subsidieperiode moeten ook de andere mainstreamprogramma's grensoverschrijdende samenwerking in hun subsidievoorwaarden integreren en de samenwerking over landsgrenzen stimuleren. Dit geeft het belang aan, dat de Europese Commissie hecht aan de grensoverschrijdende samenwerking. Daardoor kunnen ook andere programma's van de DG Regio zoals EFRO Oost-Nederland en EFRE NRW voor grensoverschrijdende initiatieven in de Euregio Rijn-Waal interessant zijn. Dit geldt ook voor andere Europese programma's als ELER, ESF+, JTF, COSME, ERASMUS, ERASMUS+ und Horizon Europe.

Belangrijk is ook dat binnen de nieuwe Interreg VI periode Klein Projecten Fondsen (KPF) een vast bestanddeel van de diverse Interreg A programma's zijn. Ook voor Deutschland-Nederland worden KPF ingericht, zodat activiteiten in het kader van People to People activiteiten en mini-projecten ook de komende jaren ondersteund kunnen worden. De verwachting is, dat deze nieuwe KPF begin 2023 van start kunnen gaan.

Verder geeft mevrouw Grajnert aan, dat de Europese Commissie diverse vereenvoudigen heeft doorgevoerd in de administratieve afwikkeling van projecten. Het is echter zo, dat niet alle landen deze vereenvoudigen een op een hebben doorgevoerd. Dit heeft vaak te maken met het feit, dat de lidstaten ook cofinanciers zijn en voor deze subsidies andere regels gelden, die daardoor ook op de EU-programma's toegepast worden. De volledige presentatie is te downloaden via onderstaande link.

➔ [Presentatie DG Regio](#)

➔ [Film Interreg Deutschland-Nederland](#)

Vervolgens stelde **Herald Ruijters** van **DG Move** de subsidiemogelijkheden op het gebied van mobiliteit voor. Hierbij is het TEN-T netwerk leidend. TEN-T staat voor Trans-European Transport Network en heeft tot doel corridors dwars door Europa te creëren conform bepaalde kwaliteitsstandaarden. Belangrijke corridors voor het Nederlands-Duitse grensgebied zijn bijvoorbeeld Rotterdam-Genua en Rhine-Apine. Om het TEN-T-netwerk te verbeteren zijn er binnen diverse programma's mogelijkheden voor subsidies voor de periode 2021-2027:

- **ERDF en ECF:** ca. 15 miljard beschikbaar voor TEN-T, stedelijke en regionale mobiliteit
- **Recovery and Resilience Facility:** 93 miljard beschikbaar, voor TEN-T (15-20 miljard) stedelijke en regionale mobiliteit (bijvoorbeeld ook geschikt voor aanleg laadinfrastructuur)
- **Connecting Europe Facility:** 25,8 miljard voor TEN-T

Hij stelde zeer duidelijk, dat de verbetering, aanleg en reactivering van grensoverschrijdende verbindingen met het oog op de situatie in Oekraïne belangrijker is dan ooit. Het is ook daarom, dat het TEN-T programma met enkele corridors tussen de Baltische staten heeft uitgebreid, om zo ook daadwerkelijk te laten zien, dat Oekraïne bij Europa hoort. Om de stabiliteit van Europa te laten zien en te garanderen zijn echter ook andere grensoverschrijdende verbindingen heel belangrijk. In de Euregio Rijn-Waal zijn dit bijvoorbeeld de corridor Amsterdam-Berlijn, waar Nederland en Duitsland het eens moeten worden over de variant via Arnhem of Bad Bentheim. Ook de reactivering van de spoorverbinding Kleve-Nijmegen is hierin een belangrijke maatregel, waar de Europese Commissie in principe bereid is tot 50% te cofinancieren. Ook hier geldt, dat alle niveaus van lokaal via regionaal naar nationaal en ook nog grensoverschrijdend het eens moeten zijn.

Alleen verbindingen waarover consensus heerst komen in aanmerking om opgenomen te worden in het 10-jarenprogramma van de Europese Commissie. De nieuwe fase is net gestart en helaas met slechts zeer beperkte investeringen in de Nederlands-Duitse grensregio. Mocht de grensregio hier iets willen, dient er een sterke lobby richting de nationale overheden opgezet te worden.

De volledige presentatie is te downloaden via onderstaande link.

➔ [Presentatie DG Move](#)

Beate Grajner, DG Regio

Herald Ruijters, DG Move

Zaal Jean Durieux in het Charlemagne-gebouw van de Europese Commissie

De dag werd afgesloten met een gezamenlijk diner bij Chez Leon, vlakbij de Grand Place van Brussel.

Diner bij Chez Leon

De Grand Place in Brussel

Vrijdag 23 september – Museum Vieille Montagne en Drielandenpunt Vaals

Na het uitgebreide ontbijtbuffet verzamelden de deelnemers zich om 09.00 uur bij de bus voor het vertrek naar het **Museum Vieille Montagne**. Dit museum vertelt de bijzondere geschiedenis van Neutraal-Moresnet. Nadat Napoleon in 1815 voorgoed was verslagen werd Europa op het Congres van Wenen opnieuw ingedeeld.. Over het bezit van Kelmis (nu Gemeente Moresnet in België) bleken twee artikelen van het Weense verdrag elkaar namelijk tegen te spreken. De Nederlandse grens lag bij Kelmis tot twee kilometer oostelijker dan de westgrens van Pruisen en omdat beide partijen zeggenschap wilden over de zinkgroeve, kwamen ze niet tot een overeenkomst. De regeringen van de Nederlanden en Pruisen besloten om het gebied van Moresnet los te koppelen van de onderhandelingen en tijdelijk tot neutraal gebied te verklaren. Het gebied werd door beide landen bestuurd, hiermee was er sprake van een zogenoemd condominium. De unieke situatie waarin Neutraal Moresnet zich bevond leidde met name in de beginjaren tot verwarring voor de bevolking. Zo was het onduidelijk welke nationaliteit de inwoners hadden, aan welk land ze belasting verschuldigd waren en in welk land de mannen hun dienstplicht moesten vervullen. Deze vraagstukken leidden tot langdurige bureaucratische processen en onzekerheid bij de bevolking. Ruim een eeuw later kwam er op 10 januari 1920 met het Verdrag van Versailles een einde aan

Neutraal Moresnet, dat definitief werd ingelijfd door België. Tijdens de interessante rondleiding door drie enthousiaste gidsen leerden de deelnemers alles over dit bijzondere stukje geschiedenis van de Nederlands-Duitse samenwerking.

Museum Vieille Montage vertelt de interessante geschiedenis van Neutraal Moresnet

Vervolgens werd de reis voortgezet naar het **Drielandenpunt bij Vaals** voor een lunch met Michael Dejozé, directeur van de trinationale Euregio Maas-Rijn.

De **Euregio Maas-Rijn (EMR)** heeft ca. 4 miljoen inwoners en bevat de regio rond de zeshoek Hasselt-Maastricht-Luik-Aken-Heerlen-Eupen. Nadat in 1976 reeds een werkgroep was opgericht die dit samenwerkingsverband omvatte kreeg de Euregio in 1991 een juridische status als stichting. Sinds 2019 is de EMR een EGTS. De Euregio Maas-Rijn is met haar drie talen en vijf partnerregio's een veelzijdige, maar ook complexe euregio in het hart van Europa. Anders dan bij de ERW zijn dus niet de individuele gemeenten lid, maar de regio's/provincies, waartoe de gemeenten behoren. De EMR houdt zich net als de ERW actief bezig met het opzetten van projecten. De EMR koppelt en ondersteunt deze actoren en bemiddelt tussen hen en draagt zodoende bij tot het welslagen van de grensoverschrijdende samenwerking tussen de partnerregio's over de landsgrenzen heen. Op het secretariaat zijn niet alleen medewerkers van de EMR werkzaam, maar heeft ook elke partnerregio één of meerdere werknemers gedetacheerd. Dit vereenvoudigt de communicatie en afstemming met de leden. De EMR heeft in haar strategische agenda voor 2030 de volgende speerpunten benoemd: economie & innovatie, arbeidsmarkt, onderwijs, landschap & klimaat, toerisme, cultuur, mobiliteit & infrastructuur, veiligheid en gezondheidszorg. Deze thema's zijn vergelijkbaar met de onderwerpen, die de ERW in haar Strategische Agenda 2025+ heeft vastgelegd. Een bijzonder speerpunt voor de EMR is het binnenhalen van de Europese Einstein Telescoop, waarmee onderzoek naar het ontstaan van de aarde gedaan kan worden. Hiervoor is naast de regio EMR ook nog een regio in Italië in de running.

➔ [Presentatie Euregio Maas-Rijn](#)

Michael Dejozé, directeur EMR

Lunch in Taveerne de Grenssteen bij het Drielandenpunt

Afsluitend was er gelegenheid om het Drielandenpunt te bekijken. Bij het drielandenpunt bij Vaals komen de grenzen tussen Nederland, België en Duitsland samen. Het punt is gelegen nabij de top van de Vaalserberg op de grens van de gemeenten Vaals (Nederlands Limburg), Blieberg en Kelmis (beide in de Belgische provincie Luik) en Aachen (in de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen). Van 1839 tot 1919 was het drielandenpunt een vierlandenpunt, met de grens met Neutraal-Moresnet.

Verschillende deelnemers maakten van de gelegenheid gebruik om even in drie landen tegelijk te staan.

Het Drielandenpunt (<https://www.flickr.com/photos/28169156@N03/21754247579/stats/>)

Na enkele files konden de eerste deelnemers om ca. 18.15 in Elst hun reis naar huis vervolgen. Om ca. 19.00 uur arriveerde de bus in Kleve om de deelnemers die hier hun auto hadden geparkeerd af te zetten.

Wij kijken terug op een zeer geslaagde reis, met veel interessante en intensieve gesprekken.